

BIBLIOTECA „TRANSILVANIA” – DE O VÂRSTĂ CU INDEPENDENȚA REPUBLICII MOLDOVA

*Andrei VIZIRU,
jurnalist, Radio Moldova*

„Citește, citind mereu creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții”.

Mihai EMINESCU

Dacă Independența Republicii Moldova a fost declarată la 27 august 1991, apoi Biblioteca „Transilvania”, prima bibliotecă de carte românească din Chișinău, a fost oficial deschisă la 29 august 1991 – deci, la diferența de doar două zile.

Biblioteca „Transilvania” a fost fondată cu aportul Bibliotecii Județene „O. Goga” Cluj-Napoca, condusă de regretatul Traian Brad (actualmente – de Sorina Stanca), și BM „B.P. Hasdeu”, director general de atunci fiind Lidia Kulikovski.

Cea de-a 31-a aniversare a Bibliotecii „Transilvania” a fost sărbătorită, poate, cu mai puțin fast, dar s-a transformat totuși într-o sărbătoare lucrativă și educativă, ținând cont de faptul că nu a fost ușor de adunat în această perioadă un public select și semnificativ, deoarece la celelalte filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hașdeu” au avut loc manifestări anticipate dedicate Limbii Române. Pe parcursul anilor și până în prezent, Biblioteca „Transilvania” este ghidată de managerul Parascovia Onciu, devenind un centru cultural, educațional și informațional important în comunitatea chișinăueană. Filala oferă gratuit servicii moderne tuturor membrilor comunității. Spațiul luminos, colecțiile și serviciile bibliotecii contribuie la crearea unui climat favorabil lecturii pentru toate categoriile de cititori.

Ziua Bibliotecii „Transilvania” a început cu prezentarea expoziției de carte „Limba prea sfântă – mereu neînfrântă”. După prezentarea expoziției, care a fost una amplă și bogată cu autori din Republica Moldova și România, a urmat un recital de poezie cu genericul „Floare divină, Limba Română”. În fața celor prezenți, tinerii cititori Sorina Gangan, Cosmin Gangan și Alina Negură au recitat poemele *La biblioteca noastră, Mama mea e bibliotecară*

de Ianoș Țurcanu, *Limba noastră cea română* de Grigore Vieru. Recitalul a completat de minune atmosfera de sărbătoare. Într-adevăr, Limba română ca floarea de colț, în ultimele decenii, a început să fie respectată și admirată, dar mai este încă mult până a deveni pentru noi cu adevărat o Regină a Florilor, adică a limbilor.

Apoi, doamna Parascovia Onciu a făcut un mic istoric al bibliotecii, amintindu-și de anii de Renaștere Națională și de revenire a limbii române în albia ei firească, implicit de anul de grație 1991, când a fost fondată biblioteca. Atunci, rândul cititorilor-studenți și a oamenilor care doreau să studieze istoria adevărată a neamului era până în stradă.

„În 2022, a continuat Parascovia Onciu, s-au împlinit 20 de ani de când Traian Brad, unul dintre inițiatorii fondării filialei, a plecat la „Biblioteca din ceruri”, dar cauza lui continuă și astăzi. Biblioteca „Transilvania” continuă să se dezvolte și să prospere. Legăturile de suflet cu Transilvania se mențin și se amplifică, deoarece ardelenii sunt niște oameni foarte buni și inimoși, întotdeauna săritori la nevoie. A preluat ștafeta, după Traian Brad, doamna profesor Doina Popa, apoi doamna doctor Sorina Stanca, care, până în prezent, continuă să ne aducă cărți și să ne îmbogățească fondul de carte. Istoria bibliotecii am reușit s-o reflectăm în monografia filialei. Aici au fost incluse și publicațiile bibliotecarilor, care au activat pe parcursul anilor la bibliotecile „Transilvania” din Chișinău și „Octavian Goga” din Cluj. La scrierea monografiei un mare aport l-au avut doamnele Lidia Kulikovski, Parascovia Onciu și Ludmila Capița. Doamna Ludmila Capița este aceea, care

a activat ca cercetătoare a bibliotecii și datorită muncii ei, pe parcursul anilor, au fost editate peste 16 biobibliografii, printre care ale scriitorilor Ianoș Țurcanu, Leo Butnaru, Constantin Tănase, Vasile Șoimaru, Renata Verejanu ș.a. Am reușit să edităm și un album – *Transilvania - 30 de ani*. Despre biblioteca noastră au mai apărut lucrări semnate de Tatiana Donțu, Ludmila Capița, Mila Șeremet. Aș aminti aici de monografia *Cronica devenirii noastre* și lucrarea *Portret din cuvinte*. Un mare sprijin în redactarea acestor lucrări l-am avut de la regretatul publicist Vlad Pohilă, care a locuit în sectorul Ciocana și mereu venea la noi cu o carte nouă, cu o vorbă bună, fiind, de fapt, și moderator la majoritatea evenimentelor care se desfășurau la bibliotecă. Mi-aș dori ca în continuare să punem accentul în activitatea noastră pe cartea scrisă pe hârtie și în bibliotecă să adunăm mai mult public în cadrul unor activități diverse și interesante”.

Apoi a fost lansată *Antologia „Bucuria Cuvintelor”*, selecție de Veronica Pârlea-Conovali și Gabriela Alef Machidon (București: Editura „Amurg sentimental”, 2022). Pe marginea cărții a vorbit, mai întâi, antologatoarea Veronica Pârlea-Conovali, care a menționat că aceasta este a patra carte, care apare în rezultatul colaborării cu Salonul literar-artistic „Artă prin educație” și cu editorul Ion Machidon. Celelalte trei cărți-antologii fiind următoarele: *Mărgăritare de dincolo de Prut* (2020), *Antologia „Sub flamura uniunii”* (2021), *Lumini de curcubeu în pandemie* (2021). Toate aceste volume cuprind scriitori din România și Republica Moldova, constituind, de fapt, o unire spirituală a românilor de pretutindeni. În recenta carte, prefațatorul Ion Machidon menționează următoarele:

„În ciuda celor ce se întîmplă azi în lume, a vremurilor pe care le traversăm, iată că printre noi se mai află și oameni de bine, sensibili la tot ce se întîmplă, cu sufletul vibrând pentru neamul lor, pentru pace și armonie... Printre aceștia se numără și Veronica Pârlea-Conovali și Gabriela Alef Machidon, care au decis să editeze antologia *Bucuria cuvintelor*, în care se simte dragostea românului pentru pace și solidaritate, manifestându-se cu creații lirice, povestiri, sau scrieri cu conținut evocator”. Subsemnatul este prezent în această antologie cu două eseuri: *Evocări despre Grigore Vieru și Emil Loteanu – Patriarhul filmului poetic*.

După care și-a expus opinia doamna Alexandra Tănase, profesoară de limbă și literatură română. Ea a afirmat: „Orice carte este binevenită, orice carte are plusurile și minusurile ei... Pentru că cititorul găsește ceea ce-i place, ceea ce-i bun pentru sufletul lui, ceea ce-i este interesant să citească. Bineînțeles că titlul *Bucuria cuvintelor* e unul reușit. Biblia zice: „La început a fost Cuvântul și Cuvântul este Dumnezeu...”

M-a bucurat foarte mult că printre autori este și Galina Matcovschi, care a fost colega mea de facultate. Ea are semnate două volume de versuri. Poezia ei simte cuvântul. În special, mi-a plăcut poemul *Arome de acasă*. Aș remarca și grafica semnată de Aurelia Cotoman (Bulgaru). Am descoperit în această antologie încă o autoare – Silvia Strătilă, profesoară de limbă și literatură română. M-au impresionat și poemele semnate de Ștefan Sofronovici: *Noi nu avem pământ de dat, Părinții ca sfinții, Îl am pe Eminescu învățător* și altele. După care scriitoarea Valeria Dascăl și-a prezentat sumar, în avanpremieră, noua sa carte de proză *Nemoartea speranței*.

Manifestările dedicate Zilei Bibliotecii „Transilvania” s-au încheiat cu masa rotundă „Odă Limbii Române” și cu cântece în stil transilvănean interpretate de Valeriu Mocanu, care a avut ocazia să locuiască, timp de un an, la Sibiu, unde l-a întâlnit pe Klaus Iohannis, pe atunci – director la Direcția Învățământ.